

Tóth-Máthé Miklós
PANNÓNIA RA TEKINTS

Már megint ott találkoznak a tér sarkában álló nagy kukánál. Akárcsak tegnap, vagy tegnapelőtt. Pedig nem beszéltek meg, de úgy látszik, valahogy megegyezik az útvonaluk. Talán még azonos időben is kezdik, úgy hajnali öt körül. Most hat óra van.

- Jó reggelt - mondja az öreg, hajlott hátú szemüveges, nyakig felgombolt, kopott, barna ballonkabátos, és leteszi a zsákját.

- Jó reggelt - néz rá a másik öreg, rajta sötétkék gumiesőkabát, itt-ott szakadozott és a fején kajlára konyult, viseltes fekete kalap - Na, lelt már valamit a tanár úr?

- Néhány üveget csak - válaszol a szemüveges -, meg egy pulóvert. Még egész jó állapotban van, csak alul rojtos egy kicsit.

- Azt összehúzzhatja otthon az asszony. Jön a tél, jó lesz az még a tanár úrnak.

- Már többször kértem - csóválja fejét a szemüveges -, hogy ne szólítson tanár úrnak. Mire jó ez?

- Tán attól tart, hogy meghallják?

- Nem tartok attól, de valahogy nem esik jól. Mikor voltam én már tanár? Egyáltalán voltam-e? Minek erre még emlékeztetni is?

- Na jó, hát ahogy akarja ... Nem fázik? Hűvös van. Nyirkos, bolond ez az októberi reggel.

- Hát ami azt illeti... Nincs melegem éppen. Hiába gombolom össze a ballont, nem ér az semmit. Befúj alá a szél.

- Akkor húzza meg ezt - vesz elő egy lapos üveget a kajla kalapú -, kisüsti szilva. Tegnap kaptam egy jó emberemtől.

- Tudja, hogy sohasem iszom.

- Ez még nem ivás. Kortyol belőle, aztán passz.

Átmelegíti kicsit.

- Nem, köszönöm.

- Ahogy gondolja - húz az üvegből a másik, majd kis, nyikkanó nevetéssel teszi el. - Több marad így nekem. Nem igaz? No de lássuk, miből élünk? Melyik végit akarja?

- Nekem mindegy.

- Jó, akkor kezdje maga ott túlfelől, én meg itt, ami közelebb esik hozzám.

A szemüveges bólint, átmegegy a kuka túlsó végéhez, aztán könyökig belenyúl. Ugyanígy tesz az innessó végénél a kajla kalapos is.

- Jó lenne már egy kesztyűt lenni - mondja. - A múltkor is megsebzett valami istenverte fémlemez, vagy micsoda. Azelőtt meg penészes befőttbe, vagy mibe nyúltam. Talált már valamit?

- Egy üveget - mutatja a szemüveges.

- Azt nem veszik vissza - pillant oda a kajla kalapos. - Külföldi. Egyszer találtam én is egy ugyanilyet. Az alján még volt egy kis konyak. Hát mit mondjak? Meg se közelítette a kisüstit.

A szemüveges nem válaszol, visszacsúsztatja az üveget, tovább keresgél. Szétmállott kis papírdoboz akad a kezébe, kiemeli, megnézi mi van benne. Egy csomag kávé. Talán ha két főzetnyi hiányzik belőle.

- Ide nézzen - mutatja vidáman a kajla kalaposnak -, kávét találtam. Még csaknem tele van a zacskó.

- Lejárt az már - mondja a másik kicsit irigykedve.

- Nem baj. Az asszony átpörköli. Egy kis ereje biztos lesz akkor.

- Lehetséges - mondja a kajla kalapos és belekotor jó mélyen a kukába. - Csak a sok bűdös szemét - morogja -, nekem valahogy ma nem jön össze. Emlékszik, tegnap még gyulai kolbászt is leltem? Meg szalonnát. Jó, húsos angol szalonnát. Igaz, kicsit avas volt, de én már megszoktam. Nem is tudom, kitől hallottam, hogy az avas szalonna egészséges. Mit gondol erről a tanár úr?

- Hát ... nem is tudom. Sok mindent mondanak. Ezt is, azt is. Aztán van is abban igazság, meg nincs is.

- Valami igazság mindenben van - mondja meggyőződéssel a kajla kalapos. Csak attól függ, honnan nézzük. Na, végre! Valami a kezembe akadt.

Egy könyv. Kemény fedelű. Az áldóját, még egész jó állapotban van!

- Milyen könyv? - kérdezi felélénkülten a szemüveges. Kihúzza a kezét a kukából, előbbre jön. - Olvassa már el a címét.

- Nem látom jól. A múltkor eltörött a szemüvegem. Kinek van pénze újat csináltatni?

- Mutassa - veszi el tőle a szemüveges. - Janus Pannonius versei. Hallja-e, maga kincset talált!

- Ki volt ez az illető?

- Humanista költő és püspök Mátyás király idejében. Latinul írta a verseit, mégis őt tekintjük az első igazán nagy poétánknak. Figyelje csak-hogy írt! Felolvasok tőle magának valamit.

- Felőlem olvashatja, de én addig se pihenek.

A szemüveges csak bólint erre, lapozgatja a könyvet, majd hangosan olvasni kezd: „Föld a vetett gabonát majd százszor visszafizesse, / Sok halat adjon a víz, jó levegő madarat. / Kínzott földünkön veled újra viruljon a béke, / Zárja be végképpen Janus a fegyvereit. / Minden népnek hozz virulást és tiszta szerencsét, / Mégis főképpen Pannóniára tekintis” - Ugye milyen szép? - néz fel a könyvből.

- Aha - mondja a kajla kalapos -, aztán adnak ezért valamit?

- Nem tudom. Valamit biztosan...

- Hol?

- Az antikváriumban... Ott vesznek könyveket... De figyelje csak ezt a másikat, amiben a saját lelkéhez ír... Időmértékes versformában írja, most megpróbálom én is úgy felolvasni... „Én lellem, ki az égi

tejútton a földre suhantál / S bennem az életerő drága zsarátnoka vagy. / Nincs panaszom rád, mert ragyogó és szép a tehetség / Mely fölelem s nemesen gyűjtja ki szellememet...”

- És mégis mennyit adnak ott érte? - szól közbe a kajla kalapos.

- Nem sokat. Talán egy százast...

- Az tényleg nem sok, habár nem semmi. Tegye bele abba a nagyobb szatyromba.

A szemüveges nézi a könyvet. Lapozgatja. Nem tesz eleget a felszólításnak.

- Na, mire vár - sürgeti a másik -, tegye már bele.

- Ide hallgasson - mondja a szemüveges -, adja el nekem.

- Magának? Van egy százasa?

- Az nincs - sóhajtja a szemüveges.

- Akkor hát hogyan? Én lettem, az enyém.

- A magáé - mondja a szemüveges.

- Nahát! Akkor tegye már bele a szatyromba.

- Várjon - mondja a szemüveges - megalkudhatnánk.

- A kávé? - néz rá a kajla kalapos.

- Az. A könyvért.

A másik töpreng. Látszik rajta, hogy adná is meg nem is.

- Adjon még valamit hozzá - mondja.

- Mit adhatnék?

- Hány üveget gyűjtött?

A szemüveges lehajol, a zsákjából kirakosgatja az üvegeket.

- Hatot - mondja.

- Csak ötöt - mondja a kajla kalapos. - Annak ott be van repedve az oldala. Nem veszik be.

- Várjon csak - mondja a szemüveges és az üvegekre helyezi a pulóvert is. - Így már adja?

A kajla kalapú biccent. Szépen, sorban betesz mindent a nagyobbik szatyrába. Aztán a kisebbik szatyrot is hozzámokolva, elindul.

- Menjünk ahhoz a másik kukához - szól hátra -, amelyik ott van a bolt előtt. Itt csak az időt vesztegetjük.

A szemüveges már nem figyel rá, ismét a könyvet lapozgatja. Aztán megáll egy helyen és csak úgy magának, hangosan felolvas egy epigrammát: „Sokra becsülnek már, a hazám is büszke lehet rám, /Szellemem egyre dicsőbb, s általa híres e föld!”

- Hé, tanár úr! - kiabál a másik kuka mellől a kajla kalapos. - Jöjjön már, ez itt valóságos kincses banya! Ide nézzen! Liszt! Egy nagy zacskóval. Alig pergett ki belőle valami.

A szemüveges, mintha nem is hallaná. Ott áll, kezében a könyvvel és olvas. Lába előtt a behorpadt, üres zsák.

Balazsek Dániel

SÍPCSONTODBÓL

Virágok fehér kelyhén az éj sörénye sajdul,
összefűz bennünket a szelek füzére,
az Ősök csontjaitól csontodig
folytatódó lét egyensúlyozása
a lázadás, mit arc-síkod peremére
összehordtak a századba torlódó pillanatok,
két vihar medencecsontja között késhegynyi hideg.

S bár Isten tenyerén apró mozzanat:
sípcsontotól a sziklahát egyedüllétig
repedő kövek kivésott arca, s a követ felhasító
belső súlytalanságukkal a lélegzetvételek:
ahogy centiméterekből is összerakja az Élet
végül a végtelent.